

Konstfacks forskningsstrategi 2016 - 2018

Fastställd av Högskolestyrelsen den 17 maj 2016.

Inledning

Synen på forskning. Konstfacks inriktning och struktur

Forskningen är en grundsten för samhällets utveckling genom att ny kunskap skapas och det oprövade undersöks, nya metoder utvecklas och andra former av samverkan mellan kunskapsområden etableras. I 2014 års regeringsförklaring anförts att samhället inte bara behöver ”ekonomisk tillväxt utan också demokratisk. För det behövs en fri och frispråkig kultur, fria konstnärer”. Det konstnärliga utforskandet är därför en viktig komponent i den hållbara samhällsutvecklingen.

Konstens gestaltande kraft, med utrymme för fantasi, prövande och undersökningar, utmanar människans föreställningar och sinnen. Forskning på konstnärlig grund har gemensamt med all forskning att den upprättar kedjor av frågor; att varje fråga som ställs öppnar upp för nya frågor. Konstens frihet är intimt förbunden med dess insisterande på tolkningsbarhet och tolkningsfrihet – att det offentliga samtalet är öppet och förblir oavslutat.

Konstfacks forskning strävar efter ökad förståelse och fördjupad kunskap vad det gäller praktiker inom design, konst, konsthantverk, visuell kommunikation, bildpedagogik samt andra estetiska kunskapsformer. Den övergripande målsättningen är att genom att förena görandets och skapandets praktiker med avancerade kunskapsteoretiska perspektiv bidra till ett radikalt omtänkande av relationen individ-samhälle-miljö, som omställningen till ett mer hållbart samhälle kräver.

Konstfacks forskning på konstnärlig grund utgår från föreställningsförmåga – konstnärligt, praktiskt, socialt och politiskt. Föreställningsförmåga är en central kvalitet och drivkraft i all konstnärlig verksamhet och hör ihop med såväl fantasi som kritiskt tänkande och möjligheten att ge förslag till lösningar. I forskningssammanhang är denna förmåga en nyckel till omtänkandet av begrepp, metoder, normer, sammanhang och kan ge upphov till alternativa uttryck, modeller, relationer och visioner. Forskningen har på så sätt förmågan att ge nya perspektiv på samhällsutmaningar och därmed tydliggöra och föreslå alternativ för framtiden. Dessa måste vara socialt, planetärt, ekonomiskt och kulturellt hållbara, vilket ställer höga krav på samarbetsförmåga då många av våra samtida utmaningar till sin karaktär är öppna, komplexa, dynamiska och sammankopplade.

Forskningen på Konstfack bedrivs utifrån en syn på kunskap och lärande där metoder och teoretiska perspektiv är grundade i såväl konstnärliga som vetenskapliga forskningspraktiker. Denna samverkan ger tillgång till teori- och metodresurser med exceptionellt mångsidiga perspektiv som gör Konstfack särskilt lämpad att formulera och arbeta med forskningsfrågor och sammanhang bortom traditionella gränsdragningar. Det faktum att teoretisk och praktisk kunskap gör olika saker och kan användas på

olika sätt för att undersöka en och samma fråga är centralt i Konstfacks samlade forskning och kunskapsproduktion. Med fokus på görandet och omtänkandet sker en öppning för experiment, alternativa berättelser och oprövade handlingar, vilka i sin tur förbinder forskningen med teorier och praktiker inom andra fält, såsom human- och samhällsvetenskaperna, naturvetenskaperna och övriga samhället.

I görandet och skapandets praktiker förenas tanke och handling. Det ligger en stor utmaning i att bidra till utvecklingen inom praktisk kunskap, där estetisk kunskap och konstnärliga metoder artikuleras, utforskas, verbaliseras och teoretiseras. Dessa kunskapsformer framträder och görs tillgängliga – både för utveckling och för kritisk granskning – inte minst i kollektiva lärandesituationer.

Det radikala omtänkandet innebär att Konstfacks forskning kritiskt granskar såväl grunderna på vilka Konstfacks ämnen vilar som de uttryck de tar. En fördjudad, omsorgsfull ämneskunskap ger en bättre förberedelse för samverkan med andra forskningsfält, såväl nationellt som internationellt, vilket är en förutsättning för en välartikulerad och relevant undervisning och forskning. I denna strävan ryms både en djupare förståelse för ämnesspecifika problemställningar och genomförandet av projekt med direkt samhällsanknytning.

Verksamt mellan och bortom traditionella disciplinära gränsdragningar och därtill driven av ett starkt socialt och kulturellt engagemang bär forskningen på Konstfack på en stark innovationskraft. En sådan forskning verkar öppet och explorativt med andra discipliner. Ett led i denna utveckling är uppbyggandet av relationer med andra forskningskulturer samt samarbeten med aktörer inom kultur, vetenskap, näringsliv och inom myndighetsfären och organisationer. En absolut förutsättning för dessa samarbeten och relationer är att forskningens frihet och integritet inte komprometteras av kortsiktiga och förenklande nyttoperspektiv.

Indelning i forskningsinriktningar

För att konsolidera Konstfacks nuvarande forskning och medge större, mera riktade satsningar har forskningen organiserats i tematiska inriktningar. De relaterar till huvudämnena på Konstfack, men är institutionsövergripande. Inriktningarna formuleras utifrån den kompetens och de intressen som finns bland forskarna och bildar en ram för forskningsprojekt på både konstnärlig och vetenskaplig grund. För närvarande är inriktningarna *Designdriven kunskapsproduktion*, *Materiella kulturer*, *Narrativa processer* och *Visuella kulturer och lärande*.

Relationen mellan utbildning, ämnesutveckling och forskning

Relationen mellan forskningen och utbildning på grund- och avancerad nivå på Konstfack är ömsesidig och mångfacetterad. Ämnesutveckling inom utbildningen är nödvändig för forskningen på Konstfack. Den bör stärkas, samtidigt som forskningen ska få ett ökat inflytande på utbildningen. Forskningens inflytande i utbildningen kan innebära att teorier och metoder kan tas i bruk i undersökande processer samt att forskning öppnar upp nya frågeställningar och undersökningar inom utbildningen. Ämnesutvecklingen i utbildningen befinner sig i ett kontinuum i förhållande till forskningen, till exempel genom metodutveckling i verkstäder, konceptuella innovationer och estetiska strategier vilka forskningen kan bidra till att utforska och förstå.

En annan aspekt av relationen mellan utbildning, ämnesutveckling och forskning har en utbildningspolitisk dimension: säkerställandet av att alla som utbildar på konstnärlig grund också har möjligheten att ämnesutveckla på hög nivå.

Doktorandprogrammet Konst, teknik och design (KTD)

Sedan 2014 driver Konstfack tillsammans med Kungliga tekniska högskolan (KTH) doktorandprogrammet konst, teknik och design (KTD). Forskarutbildningsämnet formas i dynamiska möten mellan såväl konstnärliga och vetenskapliga förhållningssätt, som mellan tre olika perspektiv: konst, teknik och design. Programmet är i grunden interdisciplinärt genom sin inriktning på perspektivmöten och konkret materialisering. Ett kritiskt analyserande förhållningssätt tillämpas i såväl materiella och performativa experiment som diskursiva undersökningar. Den transdisciplinära potentialen är stark och stärks ytterligare genom samverkan med externa aktörer.

KTD-programmets övergripande målsättning ligger i linje med Konstfacks inriktning och mål: att förena forskning och utbildning kring hållbar samhällsutveckling och den omställning en sådan utveckling kräver, med ett radikalt omtänkande av relationen individ-samhälle-miljö. Ett brett internationellt kontaktnät bidrar till internationella utblickar och att kurser från andra lärosäten kan integreras doktorandens studieplan.

Strategi för en stärkt och utvidgad forskningsmiljö

Forskning utgör idag en betydelsefull och vital del i Konstfacks verksamhet. Forskningsmiljön utgör en gemensam ram för forskningsprojekten på Konstfack som har sina tyngdpunkter/tillhörigheter inom humaniora och konstnärlig forskning. Forskningsmiljön ska spegla Konstfacks unika förutsättningar – dess kombination av unika verkstäder och levande intellektuell miljö. Miljön ska präglas av öppenhet och ett kontinuerligt utbyte mellan projekten och forskningsinriktningarna.

Inom den kommande perioden vill vi framför allt stärka den forskningsprofil som etablerats och uttrycks i denna strategi och implementera den i en starkare och vidgad internationell forskningsmiljö. KTD-programmet kommer fortsättningsvis vara en central del i denna miljö.

En ökning av Konstfacks basanslag för forskning är den enskilt viktigaste faktorn för uppbyggnaden av en förstärkt, expanderande och integrerad forskar- och forskningsmiljö. I väntan på ett sådant besked från regeringen prioriteras följande aktiviteter inom ramen för nuvarande finansiering:

- ge doktoranderna en framträdande roll i forskningsmiljön och möjlighet att göra avtryck både i utbildningen och i högre seminarier
- knyta flera externt finansierade forskningsprojekt till Konstfack
- se till att fler av de nuvarande anställda ges stöd och uppmuntran att bidra till forskningen
- ökat deltagande i internationella forskningsprojekt och nätverk
- stärka seminariekulturen på Konstfack för att ytterligare stimulera de enskilda programmen
- förstärka relationen mellan utbildning på grund- och avancerad nivå samt forskning för att hålla oss à jour med ämnes- och forskningsutvecklingen inom respektive ämne/område (och utnyttja forskningen i grundutbildningen)
- förstärka peer-review-kulturen på skolan, bland annat genom inbjuden expertis och externa bedömare samt etablera olika seminarieformer där pågående forskningsprojekt presenteras och diskuteras.
- utvidga den interna handledningskompetensen för vår forskarutbildning med ett ökat antal seniora forskare och intern fortbildning
- Behålla nuvarande nivå på forskarstudenter och anta nya inom KTD-programmet
- att möjliggöra förlängning av tidsbegränsade anställningar enligt tydliga kriterier och vid behov för Konstfacks forskningsmiljö erbjuda övergång till fasta anställningar för att behålla forskarkompetens.

Vid ett ökat basanslag vill vi dessutom

- att forskningstid inrättas i såväl befintliga anställningar som vid nyrekryteringar som en självklar del i flertalet tjänster.
- öka antalet doktorander
- satsa på och ge stöd till anställdas högkvalitativa forskningsansökningar och etablera forskningsnätverk.
- stärka forskningskommunikation och relationerna med andra forskningskulturer samt öka samarbeten med andra aktörer inom utbildning, kultur, vetenskap, näringsliv och inom myndighetssfären och andra organisationer, nationellt och internationellt.

Egen examen

Konstfack vill verka för att basanslagen för forskning ska öka väsentligt. Dessa anslag är betydelsefulla för den nationella utvecklingen av konstnärlig forskning och avgörande för uppbyggnad och profilering av forskningsmiljön på Konstfack. En utökning skulle möjliggöra en utbyggd forskarutbildning med den unika ämnesmässiga bredd och konstnärlig spets som Konstfack erbjuder. Detta stärker i sin tur relationen mellan utbildningen på grund- och avancerad nivå och forskningen, ger ökat utrymme för samarbeten samt ska på sikt leda till egen examensrätt.

En egen doktorsexamen är en nödvändig del i Konstfacks strävan att skapa en sammanhållen utbildnings- och forskarmiljö i syfte att upprätthålla en nationellt och internationellt fortsatt hög nivå inom våra ämnesområden. Forskningsmiljön skulle då på ett adekvat sätt stödja och utveckla högskolans utbildningar samtidigt som Konstfack kan bidra till Sveriges internationella attraktionskraft för kreativa och skapande människor inom bild- och formfältet.

Avslutning

Konstfacks strategi för utveckling av vår forskning är i linje med det som beskrivs som önskvärt i *Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design*, SOU 2015:88 och *Vetenskapsrådets ämnesöversikt 2014 om Konstnärlig forskning*. Båda dessa framhäver vikten av en utveckling av forskning inom bild-, design- och formfältet.

Konstfacks förhoppning är att genom att förena görandets och skapandets praktiker med avancerade kunskapsteoretiska perspektiv väsentligt kunna bidra till ett radikalt omtänkande av relationen individ–samhälle–miljö vilket omställningen till ett mer hållbart samhälle kräver.